

YENİ BİR SEKTÖR VE SORUNLARI

Ş. Nezih KULEYİN "

Yazılım sektörü, bilgisayarın ticari amaçlarla yaygın olarak kullanılmaya başlandığı 1950'li yıllardan bu yana ayrı bir sektör olarak ortaya çıkmış ve kendine özgü bir sektör olma özelliğini günümüze kadar taşımıştır.

Yazılım, bilgisayar donanımını istenilen amaca uygun olarak yönetmek için yazılımcılar tarafından üretilen, komut kümeleri biçiminde tanımlanmaktadır. Yazılım, sistem yazılımı ve uygulama yazılımı olarak ikiye ayrılmaktadır.

Bu tanımın yapılması gereği halen bir çok şirket ya da kurum yöneticisinin yazılımın ne olduğu konusunda net bir bilgiye sahip olmamasından doğmaktadır. Yazılım dendiğinde servis hizmeti, mühendislik hizmeti bazen de daktilo hizmeti anlaşılabilmektedir.

Yazılım üretimi, niteliği itibariyle diğer malların üretiminde belirli farklılıklar göstermektedir. Yazılım, üretim süreci içerisinde ele alındığında, bir yatırım malı olma özelliği göstermekte, niteliği itibariyle de düşün eseri olarak kabul edilmektedir. Şöyle ki, bir kuruluş işlerini bilgisayarla yapmaya karar verdiğinde bilgisayar alımını ve yenilemesini yatırım kapsamı içinde yapabilmektedir. Yazılım, donanımın ayrılmaz bir parçası olması nedeniyle yatırım malı kapsamı içinde ele alınmalıdır. Zaman içerisinde nasıl donanım eskiyorsa ve bir periyodik bakıma ihtiyaç duyuyorsa, aynı biçimde yazılımında bir periyodik bakımı ve ihtiyaçlara uygun hale getirilmesi amacıyla sürekli bir desteğe ihtiyacı vardır.

Yazılım üretimi, uzun vadeli ve büyük maliyeti olan bir üretimdir. Üretimin karakteristiği açısından irdelersek, yazılım, belirli bir yöntemi kullanan bir ekip tarafından üretilen bir üründür ve bu ekibin uzun bir zaman süreci içerisinde yoğun araştırma ve geliştirme faaliyeti ile birlikte yapılabilmektedir. Ayrıca, yazılım üretiminde kullanılan üst düzey diller ve diğer yardımcı elemanlar zaman içerisinde çok hızlı bir biçimde gelişmekte, yeni gelişen bu dilleri etkin olarak kullanamayan programcılar ürünlerini daha uzun sürede oluşturabilmektedirler. Bu nedenle yazılım evleri elemanlarını sık periyotlarla eğitime tabi tutmak zorundadır. Doğallıkla bu eğitim belirli bir maliyeti

içermekte ve bu maliyet giderlere yansımaktadır. Yazılım üretimi artak iyi eğitim görmüş, ekip liderine güvenen planlı ve uzun vadeli bir üretimdir. Oysa ki, piyasada çok fazla sayıda yazılımcı ihtiyacı olmasından dolayı uzun dönem bir arada çalışabilecek bir ekibi kurmak ve ekibin sürekliliğini sağlamak çok zor bir iş olmaktadır. Günümüzde zaman zaman «kipten ayrılan elemanların o ana kadar yaptıkları işi bilgisayar ortamında bozmak, yapıldığı kadarıyla bir kopyasını alıp gitmek vb gibi sorunlar üretim aşamasındaki en önemli sorunlar olmaktadır.

Diyeelim ki, bütün bu olumsuzlukları yenerek piyasada ilgi gören bir yazılım ürününü oluşturup pazara sundunuz. Bir telif hakları yasaasının yazılım ürünleri için çıkartılmamış olması, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu içerisinde bulunan her nevi disk, disket ve manyetik ortamda saklanan bilgilerin telif haklarının korunması hükmü, bilişim alanında işlenen suçlarla ilgili yasanın halen çıkartılmamış olmasından dolayı bir koruma sağlayamamaktadır. Ayrıca, yazılım ithalatı ve ihracatı konusunda da halen büyük boşluklar bulunmaktadır. Yazılım ihracatçıları mevzuatın yetersiz ve yazılımın doğasına uygun olmamasından dolayı önümüzdeki günlerde büyük zorluklarla karşılaşabileceklerdir.

Konuya, kamu ve özel sektör diye yaklaştığımızda; kamu hem en büyük yazılım alıcısı, hem de çok sayıda personel çalıştıran bir yapıyla kendi ihtiyacı olan yazılımı kendisi karşılamaya çalışmaktadır. Kamu kesiminde ücret dengeleri piyasa şartlarına göre değil kamunun kendi kriterlerine göre belirlendiğinden yazılım sektörü için ücretler düşük bir düzeyde kalmaktadır. Ücret düşüklüğü nedeniyle yeterli sayıda kalifiye personel çalıştırılmaması bir çok projenin çok uzun süren çalışmalar sonucunda istenilen düzeye gelmemesi gibi bir sonuç doğurmaktadır. Ayrıca, eleman sirkülasyonunun hızlı olmasından dolayı projeye başlayan elemanlarla, onu sürdürenler aynı olamamaktadır.

Yazılım alımına özel sektör son yıllarda büyük denilebilecek paralar ayırmamaya başlamıştır. Bu durum özel yazılım evlerinin iş yapma kapasitesini geçmiş yıllara oranla büyük ölçüde arttırmış olmakla birlikte istenilen

düze henüz gelinmemiştir. Bu durumun en önemli göstergesi yazılım sektörünün yaşadığı kalifiye elemanın hızlı bir biçimde yurt dışına akması olayıdır. Eğer güçlü ve büyük yazılım şirketleri ülkemizde oluşabilse idi şüphesiz böyle bir dış göç olayı yaşanmayacaktı.

Güçlü yazılım şirketlerinin oluşmamasının nedenlerinden bir tanesi de, pazarın istikrarsızlığı diye adlandırabileceğimiz faktördür.

İstikrarsızlığa neden olan faktörler nelerdir? Kamu'nun o bütçe yılı içerisinde dış kaynaklardan ya da iç kaynaklardan temin edeceği yazılımın parasal boyutları belli değildir. Bütçe kalemleri içerisinde yer alan yazılıma harcanacak paraların ne zaman kullanılacağı konusunda bir kestirim yapmak hiçbir zaman mümkün olmamaktadır. Ayrıca daha önce ihale yoluyla özel sektöre yaptırılacağı ilan edilen bir proje bazen kurumun kendi olanaklarıyla yapılmaya çalışılmakta ya da süresi belirsiz bir zamana ertelenebilmektedir. Erteleme işlemleri bazen çok ilginç bir biçimde yapılabilmektedir. Örneğin çok nitelikli bir eleman kadrosu ile yapılabilecek bir iş için kamu kuruluşu ihaleye çıkmakta ve firmadan çalıştıracağı uzman personelin listesini almaktadır. Firma gerekli teminatı da vererek ihaleye girmekte altı ay kadar süren değerlendirme çalışmalarından sonra yeni değişikliğe göre tekliflerini yenilemeleri için mektup gönderebilmektedir. Pazarın istikrarsızlığı olarak adlandırabileceğimiz bu durum, firmaların uzun vadeli planlama yapamamalarına neden ol-

maktadır.

Bu aşamaya kadar incelediğimiz sorunlar yazılım şirketlerinin kendi dışlarında kaynaklanan sorunlardır. Madalyonun her olayda olduğu gibi bir de diğer tarafı, yazılım evlerinin eksik yaptığı ya da yapmadığı görevlerden dolayı oluşan sorunlardır.

Yazılım üretimi aşamasında standart bir yöntemin ya da yöntemlerin kabul edilmesi yazılımın genel olarak üretimini olumlu bir yönde etkileyebileceği gibi kullanıcıları da standart üretilen belgelerin kullanımında sağladığı kolaylığı nedeniyle kullanıcıyı etkin bir hale getirebilecek.

Ayrıca kullanılan yazılımların el kitapları, hem kullanıcılar hem de konuya ilgi duyan araştırmacılar tarafından kolayca izlenebilir ve anlaşılabilir bir biçimde üretilmelidir. Oysa şu anda üretilen el kitapları bu niteliklerden yoksundur.

Hem yazılım üreticilerinin hem de kullanıcıların güvenilir bir ortamda çalışabilmesi ancak sorun olarak yukarıda sıraladıklarımızın karşılıklı ve hızlı bir biçimde çözümlenmesi ile mümkündür.

Ülkemiz Ulusal Bir Yazılım Endüstrisi oluşturabilmenin eşiğine gelmiştir. Sorunların çözümü, bize uluslararası pazarda rekabet şansı verecek bir endüstri kazandıracaktır.

Ali Kasım
KARAŞEMİS

Odamız 1382 sicil no'lu üyesi
Ali Kasım KARAŞEMİS'i
kaybettik

AİLESİNE, YAKINLARINA ve ODAMIZ
CAMİASINA BAŞSAĞILIĞ-I DİLERİZ.

Sevim Belgin
DENİZ

Odamız 14797 sicil no'lu üyesi
Sevim Belgin DENİZ'i
geçirdiği bir trafik kazasında
kaybetmiş bulunuyoruz.

AİLESİNE, YAKINLARINA ve ODAMIZ
CAMİASINA BAŞSAĞIĞ-I DİLERİZ.